

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strănătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Tot în chaos.

Sibiin, 29 Martie n.

Așa se pare, că nici în cursul săptămânii acesteia nu ne va fi dat să vedem situația limpezită și criza rezolvată, fie și numai în mod provizoriu, cu numirea unui guvern de tranziție, incolor, fără program politic, guvern de funcționari. Și nu se poate forma nici un astfel de guvern, din motivul, că nu se găsește omul care să aibă curajul a se pune în fruntea lui. Curenții e prea național-magiar și nu cutăză nimeni să se pună în contra curențului, pentru-că se teme de urmări.

Fără concesiuni naționale în chestiile militare astăzi nu se angajează nimeni să se pună în fruntea treburilor țării, nici chiar din partidul liberal, acum în minoritate în dieta ungară. Și tare ne temem, că în conferința ce o va ține acest partid parlamentar astăzi seara, se va pronunța și el pentru concesiunile cerute de opoziția coalișată, și va declara, că alt guvern, cu alt program, nu va sprijini. În acest caz apoi am ajuns acolo unde vroceam să demult că vom ajunge, a nimeni să vedem într-o singură tabără pe toți Magiarii din dieta.

Pe cât de constanți sunt însă Magiarii cu privire la dorințele și aspirațiunile lor, pe atât de hotărâtă și Coróna a nu le acorda concesiunile cerute. Coróna ține cu tărie la cuvântul odată pronunțat „nu se poate”.

Despre aceste s'au putut convinge toți după audiența pe care a avut-o Széll, fostul prim-ministru ungar, Sâmbătă la M. Sa. Széll încă a propus M. Sale să facă concesiuni Magiariilor, dacă nu poate în direcția indicată de opoziția unită, apoi în alte direcțiuni. Și Széll a făcut în privința acesta propuneri concrete Domnitoriului, pe cari M. Sa le-a ascultat zimbând. Va să zică, nu le poate acorda nici pe acelea! Și nu era lucru mare aceea ce cerea Széll. Să fie numiți de es. secretari de stat Unguri în ministériile comune, apoi unul dintră ministériile comune, cel de finanțe, al cărui titular și așa e Ungur, să fie mutat la Budapesta, etc. etc.

Se vede deci, că M. Sa e ferm hotărât a nu le mai da absolut nimica Magiariilor, și astfel speranțele Ungurilor, că dacă va veni la Budapesta, se vor putea mai ușor înțelege cu Monarhul, nu s'au realizat. De unde se poate vedea și aceea, că nu sfătuitoarii rei (cum cred Magiarii) de la Viena ai M. Sale formeză pedeca și zădărnicesc realizarea dorințelor magiare, ci voința tare a M. Sale, dictată probabil de interesele cele mari ale imperiului și ale casei domnitoare.

Ca om nou a apărut pe plan încă de Duminecă ambasadorul austro-ungar de la Berlin, Szögyény-Marich, numit anume de M. Sa la Budapesta. A fost primit în lungi audiențe Duminecă, Luni și Marți, și a avut dese întâlniri cu politicieni de frunte magiari, de unde combinația, că el e omul viitorului, el e șeful noului cabinet de funcționari, din care va face parte actualul secretar de stat Sándor János ca ministru de interne, ear' ceilalți actuali ministri rămân la posturile lor,

cu excepțiunea contelui Tisza și a lui Khuen-Hederváry. În deosebi presa vieneză vrocește rezolvarea crizei pe calea acesta.

Vom vedea, dacă vrocește bine, ori rău. Docamdată noi suntem tot în chaos, în nesiguranță cu privire la viitoriu, în urma politice magiare, care, va fi ea bună pentru Magiari, dar' una e ce ni-se pare a nu fi corect în ea, anume, amenințarea, că ori-cine se fie încredințat cu conducerea treburilor țării, dacă nu aduce cu sine concesiuni de la Coróna pe seama națiunii magiare, nu va căpăta nici budget și nici cruci. În sfârșit, dările nu se plătesc Domnitoriului, și nici recruți nu se dau Domnitoriului, ci și dările și recruții se dau țării. Dacă țera nu plătește dări, de unde se se plătescă funcționarii cei mulți? Și dacă țera nu dă recruți cum poate să stea gata de apărare, în cas că ar ajunge să fie atacată din careva parte? Cu astfel de amenințări nu se face deci politică prielnică intereselor țării, ci politică păgubitoare pentru statul ungar. Asta e părerea noastră și credința noastră patriotică.

Reforma învățământului

superior teologic în institutul archidiecean din Sibiu.

De Gheorghe Pictesiu,
(Umăr).

S'au sporit omenii, s'au înmulțit trebuințele pămăntului e tot acela, ba s'a înmulțit și a săpăit. Și cum poporul nostru este cu preferință agricultor, și cum astăzi, prin înmulțirea institutelor de bani atât străine cât și românești, s'a mărit foarte însemnat ușurința de a ajunge la împrumuturi grele, în proporție cu acestea nu s'a sporit și isvorean de câștig, din contră s'au împușinat.

Poporul nostru totdeauna a fost preocupat față de măiestrie, față de industrie, comerț și profesiuni. Domn mare, preot ori dascăl este lozinca obișnuită, dar' nici de cum mestegăsar. Acesta preocupă trebuie întimpinată într'un mod convingător și cu arătarea foloșelor ce pot aduce meseriile ca un nou izvor de câștig.

Mai mult ca ori-când băntue pătura inferioară a societății alcoolismul; în păturile mai superioare a prins rădăcină indiferențismul, pesimismul, ambițiile personale, părtinirea și nepotismul, ear' în toate materialismul, lăgășirea, nesinceritatea și neîncrederea.

Acestea și multe astfel de scaderi, ce se descoper zilnic la poporul nostru și la credincioșii bisericii noastre, reclamă o energică întimpinare. Și fiind-că au o mare forță seducătoare și sunt ușor accesibile, pentru viitoriu nu vom pute pune spre întimpinarea lor de cât un cler de ajuns luminat, care din sfintele învățături ale creștinismului ortodox se va fi înarmat cu armele cunoștinței de Dumnezeu și de oameni și capabil pentru combaterea acelor; un cler, a cărui stea conducătoare să fie cel mai creștinesc idealism, desinteresarea și obiectivitatea; un cler cu cultură superioară științifică și temeinică: o cultură academică.

3. Trebuințele culturale ale clerului. Abstracțiune făcând de la faptul, că însăși instituirea canonică a preoției reclamă cea mai serioasă și conștientă pregătire și ocupațiune cu studiile teologice, dar' în fața neajunsurilor arătate sub p. 2, clerul nostru de astăzi și cel viitoriu va trebui să fie

înarmat cu mai puternice și mai sigure arme culturale de cât cum a fost până acum. Un teolog, un cleric, eșind de sub obligămintul studiului teoretic, după cariera alasă, este pus ca păstor de suflete, ca conducător și educator, în fruntea unei comune bisericesti, în fruntea unei parohii, căreia va trebui să-i stea într'ajutoriu cu statul, cu fapta, în toate referințele vieții, în toate trebuințele și neajunsurile sale, căci dăr' de la dînsul toți așteaptă, fie-care câte ceva pentru sine.

În unele casuri el va trebui să facă pe medicul, în unele pe juristul, mai des pe economistul, în toate însă pe moralistul, pe educatorul, pe păstorul sufletesc, pe duhovnicul, căci el este, care are să arete sufletelor calea către mântuire, pentru-că, după faptele stăruite de astăzi și după raporturile reale, singur preotul a mai rămas din păturile inteligenței, care stă în atingere directă cu poporul; el i-a mai rămas conducător natural. Și cum preotul nostru, prin însăși poziția sa, prin practica sa, este pus în cele mai variate raporturi ale vieții, unde va trebui totdeauna să iasă poziție activă, cu statul și cu ajutorul, așa el va trebui să aibă de mai înainte formată direcția sa de lucrare, căci ori ce i-se poate erta unui teolog, dar' nici de cât soca, ca el să fie golvitor în convicțiunile sale, în fapta și în conduită. — Cât poate țaria convicțiunii întemeiate pe o cultură superioară, apoi sincera interesare pentru tot felul de neajunsuri în popor, avem exemple la conducătorii noștri ași, cari stau în toată privința sub necondiționată conducere a preoților.

Viața familiară, viața socială, raporturile economice și nu mai puțin, viața morală sunt astăzi aguduite în păturile sociale ale credincioșilor bisericii noastre din cauza deselor influențări străine, a deselor și seducătoarelor ademănituri de tot soiul. — Aceste aguduii în dezvoltarea socială a omenilor preotul nostru va trebui să le întimpine întocmai cum un puternic stejar resistă celor mai puternice furtune. Și ca să potă acesta, pe lângă țaria convicțiunii sale el va trebui să fie înzestrat și cu acea independență științifică și morală, care să 'i potă garanta o judecată justă și nepreocupată în chestiunile vieții. Și unde ors și cum își va pute clerul nostru însuși această independență bărbătească în gândire, judecată, ținută și conduită, dacă nu într'un institut superior, prin un studiu serios și special în materiile teologice; prin un studiu academic adus în armonie cu multele și variatele întrebări ale științei universale? Lipsa acestui studiu simțindu-o de mult celelalte biserici din patrie, au căutat a-i ajuta prin o nouă organizație a învățământului teologic. Dar' mai cu seamă o vedem acesta la frații noștri de o credință din regat și la cei din Bucovina, cari, cu multă stăruință au lucrat până când institutele lor teologice, și de altcum mai bine organizate, au fost ridicate la rangul de facultate teologică și alăturate pe lângă universitățile din Cernăuți și București. Și a fost de lipsă acesta mai cu seamă acum când se pretinde cu atâta insistență, ca fie-care să fie om integru în tagma sa, în profeslunea sa: literatul literat integru, medicul tot așa ca și juristul; ba chiar și de la profesioniști și industriași pretindem, ca să fie oameni de specialitate. Cu atât mai vortos vom cere de la clerul nostru, de la teolog, de la preot, ca el să fie integru în tagma sa, să fie cleric, teolog, preot cu trup și suflet; ceea-ce nu se potă altcum, de cât pe temeiul unui studiu superior și academic, căci în mâna lui este pusă și de la mintea lui atârână soarta multor generațiuni viitoare;

ba și mai mult: astăzi în mâna clerului e pusă soarta poporului nostru. Și aici află că se potrivește de minune cuvintele poetului german Schiller:

Der Menschheit Würde ist in eure Hand gegeben,
Bewahret sie!

Sie sinkt mit euch! Mit euch wird sie sich heben.

Dar' vom mai cere de la preoțimea noastră, ca să cultive și ea singură științele. Căci o preoțime deșteptă și conștientă de chlamarea sa va ști totdeauna, că misiunea ei nu se potă restringe numai la a răspândi prin graiu viu și a face să fie observate și urmate înalte învățături ale creștinismului, ci ea se va născuși a și generaliza și a eterniza această activitate prin scrieri potrivite; se va născuși, ca să fie activă și productivă și pe terenul literar. Și acest postulat este reclamat și de puțină productivitate literară pe terenul teologic. Căci de la cărțile manuale ale fericițului Șaguna — și acestea nu se pot considera ca eșite din institutul nostru, ci mai mult pentru el — institutul nostru n'a produs aproape nimic pe terenul literar teologic. (Va urma.)

În preajma conferențelor învățătoresci.

— Experiențe și păreri —

De Ioan Paicu, învățătoriu.

Sunt state în cari întrunirea învățăto- rilor în conferențe se face mai adese-ori de cât la noi. Acesta bună dispozițiune a făcut din învățătorii altor neamuri bărbați rușinați, vi- gilenți, activi și prin urmare capabili de a fi la înălțimea marelui dascălești. Ear' apo- geul cultural atins de atari state și popore, e vrednic de invidiat.

Împrejurarea că la poporul nostru con- ferențele învățătoresci se țin numai odată în an, n'are să provoce susceptibilitatea nimănui. Pentru-că sunt de ajuns astfel de conveniri și numai odată pe an, dacă profităm de ele cum se cuvine.

Din ori-ce societate culturală însă, nu- mai atunci te poți alege cu ceva, dacă vei cunoste rostul acesteia, sau în termin mai usitat zis — scopul ei.

Scopul conferențelor învățătoresci este — după definiția dlui St. C. Michăilescu — „unificarea și perfecționarea metodelor de în- vățământ, sau înălțarea cultului poporului român prin forțele unite ale învățătorilor săi”.

Diagnosa stării lucrurilor la cari am ajuns în respectul acestui ideal, înalt și su- blim scop — după o lungă experiență, o putem face în câteva cuvinte, și anume:

Cele mai multe din școlile noastre sufer de aceeași neajunsuri materiale, de cari su- feriau și acum 10—15 ani. Ear' crîmpilele morale sunt dăr' cu mult mai multe și fe- lurite de cât în trecut.

Zidurile improprie pentru școle, adevărat că s'au mai împușinat, însă în ce privește reușitele și aparatele școlare ne băluim aproape peste tot locul în apele de demult.

Ele vii tot neregulat cercetază prelega- rile și azi ca și până aci.

În unele școle se urmăzează un metod de propunere, într'altele a'tul.

Unii dintră învățători fac apel și azi mai mult la memoria copiilor, și earăși alții dau prea puțină atențiune studiilor de prima necesitate, și prea multă celor de a 2-a mână.

În unele școle se negliă unul din ele- mentele educațiunii adevărate și într'altele altul.

Aceste câteva experiențe sunt de ajuns pentru a convinge pe cei cari vreau să fie convingi, că în preponderanță încă și azi

tică ciudată poveste cu „Racul, brósca și știuca“.

Conferențele învățătoarești sunt destinate a lumina calea doritorilor de lumină și a provoca entuziasmul necesar unei adevărate mișcări pedagogice elementare.

O atare mișcare pedagogică are necesitate de a fi nutrită prin „unitatea“ și după puțină „perfecționarea“ metodelor de învățământ și de a fi pusă în undulațiune prin forțele „unite“ ale producătorilor ei.

O mișcare pedagogică în sensul acesta vom putea înactiva însă numai în următoarele împrejurări:

Dacă sub durată unei conveniri didactice, — în cazul de față în ședințele conferențelor învățătoarești, — vom lua parte la desbaterile și deliberațiunile obiectelor din programă toți membrii acestora și nu vom petrece majoritatea absolută în secetă comunitate.

Dacă vom căuta, ca în practica lucrărilor conferențiare să se manifesteze numai *naturalul* în totă simplitatea lui. Căci „tot ce e natural, se mișcă de sine“, zice Comenius.

Dacă vom abandona sarbădul obiceiului de a tracta câteva chestiuni, și încă de multe ori cele mai importante, cu un picior dincoace și cu celalalt dincolo de pragul conferenței, pe motiv că „așteptă cărăușii“, scăpăm trenul de persoane, etc. etc., și în fine:

Dacă nu vom fi pe deplin satisfăcuți cu un scurt și prescurtat raport de ziaru menit și acela numai a narcotiza spiritele observatoare și a aduce osanele speciale.

În respectul acestui caracteristic „dacă“ al românului „mi iau voe a atrage atențiunea celor „aleși“ și „chiamați“, încă din bun timp asupra următoarelor păreri, pe cari mi-le-am format eu în cauză:

a) să se delege pentru fie care cerc conferențiar un comitet permanent constător din 5 sau și mai mulți membri. Activitatea acestui comitet are să se estindă asupra următoarelor:

b) să procure pe seama fie-cărui cerc conferențiar un protocol cu file albe, cari să poarte titlul: „*Analele conferenței învățătoarești din cercul cutare*“.

Acest protocol are să cuprindă toate procesele verbale ale ședințelor. Tot în acela au să-i inducă autorii lucrările, pe cari conferența le va afla vrednice de a fi eternizate.

Norma acestui punct ar fi, ca și corpul dascălesco să-i eternizeze munca desfășurată în tot anul odată în cele 17 locuri ale arhidiecezei, în felul cum o face acesta sinodele arhidiecezane și peste tot ori-ce societate culturală cu pretenții de înflorire și prosperare.

Eu cred că n'ar fi imposibil a se tipări câteva sute de exemplare din „*Analele conferențelor învățătoarești*“ pentru a se împărți la adresa abonaților.

Comisiunea permanentă ar avea să primească anticipativ prețul abonamentelor încă în plenul conferenței de la fie-care învățătoriu, și se va îngrijii de corectarea lucrărilor, transpunând atât suma adunată în prețul abonamentelor, cum și materialul spre tipărire comisiei din cercul conferențiar, al Sibiiului de e., care va controla apoi tipărirea materialului adunat din toate cercurile conferențiare. Pe calea aceasta am avea o oglindă clară despre tot ce s'a întâmplat în conferențele învățătoarești în fie-care an, și ar putea face următorii noștri bilanțul stării culturale, la care noi am putut ajunge și pe care ei l'au ajuns.

Ce n'am da noi învățătorii de azi să aflăm măcar vr'una din vorbirile fostului dascăl *Branște*, sau vr'una din manuscrisele lui de gramatică țigănească și propria-i filologie românească!

Cât ne-am bucura să-i aflăm geniul inspirățiunilor sale, care 'l determina la fapte atât de originale și esențiale, ca d. e. să se arunce iarna în riu spre a se scălda, să țină vorbiri câtră lună ș. a. ș. a.;

c) în jurul ori-cărei chestiuni „să stăm bine“ și s'o studiem toți și din toate punctele de vedere. Să urmărim în acest înțeles chiar și când necesități am fi să amânăm discuția pe ziua următoare;

d) pe lângă temele designate de Ven. Consistoriu sau chiar și de conferență, însă pentru cari se recere un studiu mai amănunțit și temeinic, să se designeze mai din

bună vreme numai două (2) prelegeri practice de model. (În tot cazul una din cele două să fie din limba magiară).

Cu celelalte teme practice ce va afla de bine comisiunea permanentă a propune pentru conferența următoare, să nu se însărețineze în special *nimenia*, ci să se propună de comisiune în plenul conferenței unul sau altul dintr-o membri — se înțelege — ținându-se cont de a-și lua fie-care partea la timpul său.

Prelecțiunile practice să se țină totdeauna numai în prezența elevilor școlii respective, și nici de cum să nu mai fie priviți de elevi — învățătorii.

Căci în felul acela, pe deoparte dăm prea mult reson artificialului, ear' pe de alta activitatea lucrativă se desfășură într-o, mult 20 de membri;

e) să se tracteze în conferențe teme asupra chestiunii: cam pe ce felu de studii ar trebui să se pună mai mult pond în școlile cutărui protopresbiterat, cutărei părți de loc sau cerc conferențiar, amăsurați poziției geografice, aplicațiunei și mijloacelor de viațuire a țeranului român? Căci nu trebuie uitat, că școlă populară n'are menirea a face din elevi advocați, judecători etc. ci — *omeni*.

Cu regule din „*Stilistica practică*“, cu învățături despre polenul și nectarul florilor anevoie vom feriți pe fiitorul econom, mai ales dacă nu va dispune de case și intravilane, dacă nu va avea stupi ale căror alb'ne să culgă polenul și să adune nectarul florilor, și dacă nu-i va fi plină pivnița cu morcovi trebuincioși pe la lungile pomeni și costisitoare nunți.

Iată o sumă de experiențe, — sau mai corect zis neajuneri — și păreri la cari datori suntem a cugeta toți, în scopul „unificării“ și după puțină „perfecționări“ metodelor de învățământ, căci numai prin forțe „unite“ se poate ridica cultura unui popor, în cazul de față a poporului român.

Cine mai are ceva de spus, să vorbească!

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiterat în Dej.

— Raport special. —

— 10/23 Martie.

În 10/23 Martie a. c. s'a ținut sinodul protopresbiterat ordinar al tractului Dej sub prezidenția protopresbiterului tractual Teodor Hermann. Sinodului i-a premers sf. liturgie și parastas pentru marii binefăcători ai bisericii noastre, fericiții metr. Andrei și Miron și marii mecenai Gozdu și Andronic, celebrată de șeful tractual și preoții Hango, Lengyel și Sighiarteu, după care a urmat invocarea duhului sfânt.

După întrunirea membrilor în școlă noastră din loc și după cântarea: Impărate ceresc..., preșidentul-protopresbiter deschide ședința prin o cuvântare instructivă despre foloșele constituționalismului în biserică, la 10 ore a. m.

De notat, că înainte de deschiderea sinodului s'a ținut ședință ordinară cu comitetul protopresbiterat.

După deschiderea sinodului s'a ales ca notariu presbiterul G. Hango, ear' bărbați de încredere pentru verificarea protocolului membrii mireni Ioan Bota iunior și Simion Pinte.

Membrii prezenți din cler 8 și dintr-o mireni 8, ear' absenți din cler 1 și dintr-o mireni 8, dintr-o cari numai 2 membri mireni și-au scusat absența.

Din raportul protopresbiterului se văd următoarele:

A. *Partea administrativă de birou.* În decursul anului 1904 au intrat la oficiul protopresbiterat 467 esbite (cu 3 mai mult de cât în anul trecut), cari toate s'au rezolvat. Administrația încă tot o îngreunează prin neglijența lor parochii I. Gozon, Vas. Bodea și cu deosebire I. Buzura.

Se constată, că de la începutul activității sale — Ianuarie 1886 — până în prezent, șeful tractual totdeauna a acoperit din al său spesele de birou ale oficiului protopresbiterat. Ar fi timpul, ca să se facă ceva în privința aceasta.

B. *Partea organizătoare.* Parochia Vima-mare cu finea anului 1904 a fost încorporată la tractul Cetății de-pétră, ear' cu pri-

vire la parochia din Săcel în Maramureș, ministrul de culte și instrucțiune publică a îndatorat pe vicecomitele concernent, ca să cerceteze, dacă trecerile de acolo la biserică noastră s'au făcut în mod legal sau nu; rezultatul însă nu se știe încă.

C. *Scaunul protopresbiterat*, nefiind nici o trebuință, n'a ținut nici o ședință. Prin esirea parochiului Const. Micu din Vima-mare din legăturile tractului, în locul său a fost ales în sinodul acesta membru în scaunul protopresbiterat pe restul periodului presbiterul Gavril Hango, spiritual la penitențiarul din Gherla.

D. *Partea bisericească.* Protopresbiteratul a constatat la finea anului din 27 matere (cu 1 mai puțin de cât în anul tr.) și 5 filii. În acestea au funcționat 25 parochii și 1 adm. par., ear' capelanul Vas. Gog iun. din Olpret a răposat la 15/28 Maiu 1904; acesta a fost chirotonit și instituit în anul 1893 și a conlucrat mult alături cu șeful tractual la edificarea școlii noastre frumoase de pétă din Olpret și a înființat cu ajutorul unor parochieni un fond bisericesc din cucuruz. Sinodul își exprimă condoleanțele prin sculare zicând: Dzeu să 'l erte și odihnească în pace! Parochia Dobricel încă vacantă.

Preot în serviciu de stat este presbiterul G. Hango, spiritual la penitențiarul reg. ung. regn. din Gherla.

Conform datelor statistice au fost în acest protopresbiterat la finea anului 1904 familii 3646 cu 9154 bărbați și 8961 femei, prin urmare cu 14 credincioși mai puțin de cât în anul trecut, cu toate că parochia Vima-mare cu 137 familii (317 bărbați și 325 femei) a fost încorporată la tractul Cetății de-pétră; deci creșterea e de 628 de credincioși.

S'au încheiat 110 căsătorii curat gr.-or. și 23 mixte, deci cu 33 mai multe de cât în anul trecut.

Căsătorii numai civile au fost 2; într'un cas bărbatul a fost divorțat de forul civil de mușterea sa eterodoxă și n'a voit a purta proces de divorț și la biserică, ci s'a căsătorit cu altă femeie numai la forul civil, ear' într-alt cas un văduv și o j nă fiind înrudiți în grad oprit de canoane, n'au volt a-și esopera dispensațiunea arhierescă praserisă, ci s'au căsătorit numai la forul civil și de mână că preotul în lipsa dispensațiunei n'a volt a i cununa, ambii au trecut la biserică gr.-cat., unde cum ziceau ei, li s'a prom's că li vor cununa și bisericește.

Concubinate au fost 111, deci cu 11 mai puțin de cât în anul trecut.

S'au născut legitimi: copii 256, copile 250; ilegitiimi copii 24, copile 23, deci cu 3 mai mulți ca în anul trecut.

Au murit 195 băbați și 184 femei, deci cu 72 mai puțin de cât în anul trecut. Un bărbat a murit de morțe silnică.

Treceri religioase au fost: la biserică noastră 73 și de la biserică noastră 21, și anume: au venit la noi în Gherla 1, în Diviciorii-mari 2, în Osoiu 3, în Săcel 26, în Dregomirești 34, în Săcătura 3 și în Selișca 4; ear' au trecut de la noi: în Diviciorii-mari 2, în Olpret 17, în Poiana Blenchi 1 și în Săcel 1.

E. *Partea școlară.* Învățământul a înaintat încă ceva, dar' tot mai sunt parochii cari n'au școle corespunzătoare legii cu privire la edificiile școlare, la înzestrarea acestora și la salariile învățătoarești.

Secotită și parochia Vima-mare, au fost în anul școlar 1903/4 23 școle cu 21 edificii proprii și 2 închiriate, dintr-o cari corespunzătoare legii 14 și necorespunzătoare 9. În Goștila e mai gata o școlă frumoasă de pétă, ear' în Osoiu s'a cumpărat o casă pentru școlă, frumoasă, din material solid și chiar în centrul comunei, rămâne să se adapteze: aceste 2 edificii școlare numai în datele anului școlar 1904/5 se vor face evidente.

La cele 23 școle au funcționat în anul școlar 1903/4 10 învățători definitivi, 5 vizitori și 6 tolerați. A fost pensionat în Iunie 1904 la cerere proprie învățătorul Ioan Vlasiu din Curtuius.

În Gherla și Săcătura sunt școle gr.-cat., ear' în Cheuch, Diviciorii-mari, Gălgău, Săcel, Dregomirești filie la Săcel și Selișca cu filia Căscău școle de stat. Elevii noștri din aceste comune cercetă aceste școle.

În parochiile Esș și Vima-mare nici acum nu este întregit salariul învățătoareșco la minimul legal de 600 cor.

Salariile învățătoarești în anul școlar 1903/4 s'au acoperit: din fonduri bisericești 600 cor., de la popor 7430 cor. 50 fl., de la comuna politică 37 cor. 50 fl., de la arhidieceză 200 cor., cuincuenale din fond. bis. 200 cor., de la stat în salarii 4752 și în cuincuenalii 400 cor. Total 13.620 cor.

Obligați la școlă au fost de la 6—12 ani 917 copii și 891 copile, dintr-o cari au cercetat școlă 695 copii și 510 copile, ear' de la 13—15 an. 874 copii și 371 copile, dintr-o cari au umblat la școlă 214 copii și 210 copile.

La catechisațiune au fost obligați 500 tineri și 477 fete, dintr-o cari au cercetat catechisațiunea 420 tineri și 400 fete.

Elevii de la școlile străine au fost catechisați prin cateheți de ai noștri, dar' catechisarea acestora lăză încă mult de dorit. Ore de catechisațiune sunt puține și sunt puse mai pretutindenea, în mare parte, pe după amiază și în zilele de recreațiune, ceea-ce nu corespunde demnității religiei, ear' remunerațiunea catechetilor, dacă nu lipsește de tot, unde și este ceva, aceea e de tot modestă.

Examenale publice anuale s'au ținut sub conducerea șefului tractual și rezultatul în general a fost mulțămitor. Tot atunci s'a făcut și vizitarea școlilor.

Cultura poporului este încă departe de a fi barem în parte mai mare mulțămitoare, căci dintr-o 18.115 credincioși numai 2603 bărbați și 1148 femei știu scrie și citi, de-și cu 151 mai mulți de cât la finea anului 1903.

(Va urma).

NOUTĂȚI

De la „Asociațiune“. Luni la orele 4 comitetul central al „Asociațiunei“ a ținut ședință. S'au rezolvat chestii curente. De remarcat următoarele două: 1. S'au înscris 2 noi membri fondatori la muzeul istoric și etnografic român, cu câte 2000 cor., în total 4000 cor. Se primește cu mulțămire. Dorința nșilor fondatori este, ca pentru publicul cel mare din afară să rămână necunoscuți. 2. Dl. Dr. Aurel Cosma, avocat în Timișoara, donează muzeului mai multe monede antice, o *aquila romană* de metal, cum și niște vase, o uleiă de lut arsă la soare și decorată frumos după păreriile specialiștilor încă de pe vremea Celților, de vr'o 3500 ani. S'au aflat în Dobova, Costolaf (lângă țărnișii Dunării), în pământ. I-se mulțamește pentru interesantul dar.

La București. Pentru a lua parte la ședințele „Academiei Române“ a plecat la București pe lângă domni numiți în numărul trecut încă și dl membru ordinar I. M. Moldovan din Blaj.

De la conferențele literare din Sibiiu. Cum fusese anunțat, a doua conferență literară a fost ținută Duminecă după amiază, în sala palatului comitatene, ascultată cu multă plăcere din partea numărului public, deosebi dame. Conferențiar: Dr. Vasile Bologa, care timp de peste o oră a vorbit, cu multă cunoștință de cauză și în limbă gîn alea, despre poezia epică a lui Alexandru. La finea conferenței dl Bologa a fost răsplătit cu generale aplauze și aclamațiuni.

† Samuil Cupșa. Inreg'istrăm tristă veste, că protopresbiterul gr.-or. român din Cupșeni, *Samuil Cupșa*, a decedat Vineri noptea, ucis de mâinile sacrilege ale unor hoți, cari au intrat în casa sa cu scopul de a 'l jefui. Lovituri mortale a primit și domna protopresbiteră, căreia i s'a spart capul în mai multe locuri și i-a fost frântă mâna dreaptă, rămânând ca mortă la pământ, dar' mai tâziu și-a venit în fire și acum se luptă cu morțea. Făptuitorii până acum nu sunt eruați, dar' gendarmeria crede a le fi descoperit urma.

Sub aceeași căciulă. Zărele din Budapesta raportează că arhieriscopul primat Vaszary (capul bisericii romano-catolice din Ungaria) a numit la nou-inființată parochie greco-catolică din Budapesta capelan pe preotul gr. catolic Slepkeovsky János, aparținătoru diecesei Muncaciului.

Apel. Fundatorii înființândului institut „Codreana“ au amân timer de încheiere a subscrierii acțiunilor până în 1 Maiu a. c. Când acesta înprejurare se face cunoscută, toți acei domni cari au subscriis prospecte sunt rugați a trimite prospectele până în ziua mai sus amintită la institutul „Sălagiana“ în Jibău (Zsibő) comitatul Solagiu. Băsești, la 26 Martie 1905. *George Pop de Băsești*, president. Dr. *Alexandru Pop* notariu.

Alegere de preot. Pentru parochia Burjuc, tractul Iliei, a fost ales paroh Duminecă, 13/26 Martie, clericul George Garoiu, primind totalitatea voturilor date.

Dividende. Reuniunea funcționarilor filiala Sibiu a stabilit dividendele pentru anul 1904 cu 5 1/2% și se pot ridica de la casa reuniunii zilnic de la 3—5 p. m., strada Wiesen nr. 1 etajul I, după toate elocările complete, cari au ajuns suma stabilită de adunarea generală cu 600 cor. Acei membri, cari nu voiesc să ridice dividendele și doresc a-și forma elocări nouă, sunt poțiti a anunța această la casa reuniunii verbal sau în scris, fără întârziere. Dividendele după elocări necomplete — sub 100 corone — se vor computa din oficiu la activul membrului. *Diracțiunea.*

Din Batiz ni-se scrie, că Duminecă noptea, 26 Martie n., un făcătoriu de rele a intrat pe ferestă în sfânta biserică gr.-ort. română de acolo și a căutat printră toate lucrurile sfinte după bani, dar n'a aflat. Un cas analog s'a mai întâmplat în Batiz și la anul 1900, când însă au fost furate mai multe obiecte sfinte, întră cari și o cădelniță de argint de China.

Cursuri pentru lecuirea trachomei. Pentru medici comunali, ceruali și comitatensi ministrul de interne a dispus a se ține la universitatea din Budapesta, la clinica de oculistică din Cluj, la secția de oculistică a spitalului de stat din Pojon și la „spitalul Elisaveta” din Hódmező árhely cursuri de douăzeci și patru zile despre terapia trachomei. La fie-care din aceste cursuri vor fi primiți ca ascultători 12—20 medici, cărora pe lângă restituiră speselor de călătorie li-se vor asema și diurne de câte opt corone pe zi. Anunțări în scris pentru primire, cu indicarea locului, sunt a se înainta prin autoritatea administrativă la ministerul de interne cel mult până în 30 April st. n.

Bani cu otravă. Se raportază din Berlin, că I. Ohly, casariu la filia din Essen a băncii imperiale germane, numărând bancnote nouă s'a egariat la deget cu marginea unei bancnote și strângându și prin această otrăvirea sângelui, a murit.

Greva din Seghedin. Lucrătorii fabricii de tora din Seghedin au declarat că numai sub acea condiție relată în lucru, dacă vor fi scutiți și oțigi lor, dinți din sursă că s'ad inscria membri la reuniunea social-democrată, și dacă se permite tuturor lucrătorilor fabricii să se facă membri la acea reuniune. Direcțiunea însă li-a refuzat împlinirea acestei condiții. A doua zi câțiva delegați ai grevistilor s'au dus de nou la directorul, ca se pertracteze în cauza condițiunilor de mai sus, dar directorul li-a declarat că în cauza aceea nici nu stă de vorbă cu ei. Astfel grevistilor nu le rămâne de cât ori să se plece, ori să plece spre a-și căuta lucru în alte părți.

Pentru catedrală. Pe lista parohiei Blăjel (tractul Medieș) au intrat la colecta pentru zidirea catedralei 57 cor. 40 fileri, dăruți de următorii paroheni: Tóder Roman junior, Nicolae Vador, Tóder Bêldea, Iacob Băur, Dumitru Rêu Bêldea, Vasile Rêu, Ana Hătegan, Ioan Strava, câte 2 corone; George Vador, Vasile Vador, George Șărășan, George Virea, Dumitru Cioc, George Vărlu, Nicolae Horhoiu, Ioan Șomfălean, Achim Vasiliu, Nicolae Rêu, Tóder Roman sen., Tóder Mărușiu, Tóder Moldovan, Nicolae Socaciu, Tóder Hătegan tamboru, Ioan Tufă, George Popa, Nicolae Roman, Vasile Lupu, Ana Stoica, Nicolae Roman boitoș, Vasile Roman cătana, Tóder Roman cătana, George Roman cătana, George Vador al Bîșii, Nicolae Virea, Nicolae Veza, Igna Păucern, Maria I. George Rêu, George Bărză, George Rêu al Nonului, Fra Prășu, Nonu Moldovan, Anica Rêu a Dicului, câte 1 coronă; Ioan Roman, Dumitru Mărușiu, George Horhoiu, Tóder Tufă, George Nistor, câte 60 filer; George Hătegan I. Dumitru, Tóder Bugneriu, Anica Roman, Vasile Horhoiu, Vasile Lino, câte 40 filer; George Grădinariu și Șamă Bărcăa câte 20 fileri.

Advertisment emigranților. Io orașul Lège (în Belgia) se va arăgia în vara această expoziție internațională, ceea ce știindu-se și în cercurile lucrătorilor de la noi, mulți lucrători pleacă la Lège în credință că vor căpăta de lucru. Necăpându în 8 de lucru, s'jung în mare miserie și mulți dintră ei se prăpădesc pe acolo. De aceea ministrul ung. de interne a îndrămat toate autoritățile administrative, ca să facă atenți pe lucrători să nu emigreze la Lège, fiindcă acolo nu capătă de lucru.

Focul din Șard. Ni-se scrie că focul din Șard totuși s'a întâmplat, chiar și mei grozav de cum a fost descris în numărul 27 al zărilor nostru, însă nu în Șardul din tractul Sighișorei, ci în Șardul din comitatul Mures-Turda, în apropiere de Nyarad-Szereda.

Opt ani locuitori în criptă. Sâmbătă a răposat în Brocklyn (America) comerciantul Ionatan Reed, care opt ani de zile a locuit în criptă soției sale. Avea omul ideea fixă, că prin căldură poțe să readucă la viață pe soția sa, și în scopul acesta ajustase cripta cu tot felul de aparate de încălzire și și arangiasse locuința în criptă, ca nu cumva să scape momentul în care trupul soției sale va începe să dea semne de viață. Opt ani de zile a pândit acest moment.

Surpare de pământ — cu șese victime. În strada Prilas de lângă casarma de horvezi din Zemîn s'a întâmplat Sâmbătă o surpare de pământ, pe urma căreia o femeie lătrână a fost astrucată. Alergându-i în ajutoriu soldații din casarma de alături, în cursul lucrărilor de salvare s'a întâmplat o a doua surpare, pe urma căreia patru soldați au fost răniți, ear' alți vro câțiva au fost astrucați sub mormanul de pământ. Dintră cei astrucați au fost scoși până s'era cinea morți și patru răniți de morțe. Trupul femeii nu a putut fi scos; se surpase pe el pământ așa de mult, căt n'a fost chip să fie delăturat.

Ciocnire de trenuri suterane. În New York s'au ciocnit două trenuri suterane, pe urma căreia peste o sută de călători au îndurat răni grave, ear' conducătorul unuia dintră aceste trenuri a murit. Cum raportază telegrama, s'au întâmplat cu această ocaziune scene înfiorătoare: bărbați fiind atârși din vagoane cu gâtul nămol la scărișor lor proprie, doborâți și călcați în picioare pe femeile și copiii ce le stau în cale, așa că a trebuit să intervină poliția spre a lua în apărare contra brutalității bărbaților pe copiii și femeile neajutate.

Cărți și reviste.

„Peștorii”, comedie populară în trei acte, de A. Z. Ipan, reproducere din „Telegraful Român”. (Sibiu, tipariul „Tipografiei archidieceșane”).

La „Ierarchia Românilor din Ardeal și Ungaria”, de „Mai mulți ortodocși”. Răspuns dlor Dr. A. Bunea și N. Iorga. Retipărire din „Telegraful Român”. (Sibiu, tipariul „Tipografiei archidieceșane”).

„101 Epigrame”, de Valentin Bude, profesor în Iași (România). Unele dintră aceste epigrame sunt adresate sexului frumos, altele școlailor și școlărilor, beșivilor, șgâr-ciților, fariseilor, etc. Adevărat că în unele nu e „sare attică”, ci sare — amară, de carea un stomach mai delicat se scârbește (deosebi în cele privitoare la excursiunea studenților și studen elor române din Grecia), dar sunt și unele acceptabile din orice punct de vedere, de pildă cea de pe pagina 18:

„O surprisă fără sémân
M'a isbit de n'am zis bleau:
La șosea vèzu-i pe-o bancă
Două dame, ce tăceau”

și mai ales însă pendantsa acesteia de pe pagina 19:

„Asta nu-i nimica, frate,
Nici pe dracu nu-l uimește:
Eu am auzit române
Conversând pe românește”

Asemenea și cea „politică” de pe pagina 66:

„Se plâng domni din lumea mare,
Că n'au poftă de mâncare;
Ce mai poftă au țeranii,
Ar mânca, n'au ce, s'ermanii”

și altele. Cărticica se află de vânzare la toate librăriile principale și la autor în Iași (strada Toma Cozma nr. 20). Prețul 1 Leu.

„Cum am luptat?”, Descrierea campaniei electorale a Românilor la alegerile dietale ținute în anul curent și rezultatul acesteia, cu biografia și portretul deputaților români și un adaus de „epicuiri din legea electorală”. A apărut în Budapesta, în tipografia „Poporul Român” (VII. strada Amazon nr. 6—8) și costă 40 fileri.

„Revista noastră.” e titlul unei foi beletristice, care apare în București, la 1 și 15 a fie-cărei luni, sub direcțiunea dōmnei Constanța Hodoș. Numărul prim care ni-s'a trimis e redactat cu multă îngrijire și conține lucrări bune literare. Cuprinsul acestui număr e bogat și variat, potrivit mai ales pentru publicul femeesc. Abonamentul face la an pentru Austro Ungaria 7 corone. Redacția și administrația revistei e în București, Bulevardul Elisaveta numărul 67.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.” A apărut și se poțe procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyzeben) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române” de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 corone, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis”. Decretul regelui Vladislav. Mănestirea vovodului Mihailu Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea”. Încheiere.

Dare de sémă.

Pentru loteria întreprinsă în favorul școlii de menaj și industrie de casă, ce se va înființa de „Reuniunea femeilor române” din Sibiu, au intrat următoarele contribuiri:

a) Bani: Maria P. Cosma (Sibiu) 25 cor., Aurelia Robu (Baia-de-Cris) 20 cor., Eugenia Popp (Beiuș) 4 cor., Maria Candrea (Beiuș) 4 cor., Livia Cosma (Beiuș) 4 cor., Iulia Lazar (Recaș) 10 cor., Ecaterina Mezei (Bpeșta) 6 cor., Vicecolonelul de Aldea (Săliște) 10 cor., N. Hențiu (Săliște) 5 cor., Hedvig Muntean (Orăștie) 4 cor., Eugenia Dobolau (Săliște) 5 cor., Nina Dunea de Săje (Sibiu) 4 cor., Elena Petrascu (Sibiu) 20 cor., Sideris Nicolin (Covasna) 20 cor., Elena Butean (Beiuș) 10 cor., Angela Pepa (Caransebeș) 2 cor., Maria Drăguș (Săliște) 10 cor., Maria Roman (Săliște) 10 cor., Basiliu Socol (Livezunt) 1 cor., Donisela Socol (Petroseni) 4 cor., Pulcheria Smighelechi (Sibiu) 5 cor., Rafta Ekeș (Sebeșul-sătesc) 5 cor., N. Bontescu (Hateg) 4 cor., Maria Penciu (Hateg) 5 cor., Valentina Parasca (Hateg) 4 cor., Hortensia Socol (Hateg) 5 cor., Vilma Udea (Arpas) 5 cor., Valeria Beu (Sibiu) 10 cor., Valeria Stroia (Săliște) 30 cor., Ioana Moldovan n. Farkas (Sibiu) 10 cor., Maria Cristea (Brad) 4 cor., Ana C. Popp (Ghera) 5 cor.

b) Obiecte: Eufemia Katona (Sibiu) evantaiu pictat. Olivia Mărușiu (Hondol) tinător de orologiu și o tableță. Margareta Kreț (Beiuș) ștergariu. Véd. Susara Truția (Cluj) periniță de ace. Eugenia Tăbăcariu (Beiuș) ștergariu. Elena Sfetea (Cluj) fugătoriu. Elena Hoszu (Cluj) fugătoriu. Ida Ilea n. Csató (Cluj) tableță. Ana Popp (Cluj) pernă de divan și un săculeț. S. Dăcsy (Sibiu) tableță. Maria Dăcsy (Sibiu) tableță. Alexandra Dăcsy (Sibiu) tableță și cenugerniță. Véd. Hajdoczy (Sibiu) 2 vase de flori. Ana Arseniu (Gurariului) fugătoriu. Surorile Podóbă (Cluj) o tavă de lemn, o casetă, un vas pentru flori, 2 chipuri pictate. Lucreția Giurgiu n. Rus (Cluj) tinător de bilete. Iosefa Căciulă n. Rădean (Cluj) tavă pentru tortă. Florica Popu (Secuen) porte-jurnal. Elena Mandea n. Pandrea (Cluj) 2 tablete. Virginia A. Pop n. Popu (Cluj) fugătoriu. Rosalia Toza n. Mayerky (Cluj) tableță. Otilia Popu n. Manu (Cluj) tableță. Otilia Ognean n. Tobias (Soborsin) tinător de perii. Hortensia M. Tobias (Dobra) 2 tablete. Ida Pipoș (Sibiu) corfiță de argint pentru pâne. Teresa Pipoș (Sibiu) tinător de ștergare și serviciu pentru bere. Ana Togan n. Rusu (Sibiu) o pernă pe scaun legănat. Emilia Muntean n. Pipoș (Alba-Iulia) o casetă și o corfiță. Adela nob. de Kassan (Sibiu) ștergariu. Silvia Ugorean (Blaj) tinător de ștergare. Wilhelmina Popu (Sibiu) pantofi. Maria P. Harsian n. Pipoș (Sibiu) 6 păhărușe de liqueur. Ana Csergedi n. Csato (Murăș-Oșorheiu) serviciu de liqueur. Matilda Papiu (Orlat) tinător de chel. (Va urma.)

Din public. *)

Mulțămite publice.

Cu ocaziunea producțiunei școlare din Gurariului, aranjată de corpul învățătoresc în 30 Ian. st. v. a. c. („trei Ierarchi”) au binevoit a contribui următorii P. T. domni și dōmne:

Din Sibiu: Dr. Liviu Lemény, adv., 10 cor., Iuliu Arleșan, 4 cor., familia G. Nicola, 5 corone, Ioan Popidan, 2 corone, din Orlat: Dionisie Decel, paroch, L. Pe-Mamosca, câte 4 cor., I. Giurgiu, inv., L. Măior, inv., câte 3 cor., I. Stoia, inv., 2 cor., Băciu, com., 3 cor., S. Costinaș, 1 cor., din Sibiel: V. Popoviciu, paroch, 4 cor., I. Popescu, 3 cor., I. Dobrotă, inv., 2 cor., Maria Pau, 3 cor., din Cacova: I. Hanzu, paroch, 4 cor., din Sângătin: Al. Măcelariu, 5 cor., I. Dăian, paroch, 4 cor., din Săliște: D. Băneiu, farm., 2 cor., din Gurariului: I. Ivan, not., 4 cor., Ioachim Muntean, paroch, 3 cor., I. Manta, paroch, 4 cor., Aurel Decel, not., 5 cor., Il. Măcelariu, 3 cor., Dion Dancea, inv., 1-40 cor., Com. Gligor, inv. pens., 2 cor., I. Simon, 4 cor., I. Hanzalek, K. Schuller, Maria Arsenie, fie-care câte 2 cor., Il. Brad, 1 cor., Nic. Hanzu, 1-20 cor., I. Ciontea, 1 cor., Savu Droc, 50 fil., I. Hanzu, 1-20 cor., I. Arsenie, 80 fil., I. Toma, P. Cătoi, câte 1 cor., de la mai mulți 1-30 cor.

Subtrăgându-se spesele de 65-26 cor. rămâne un venit curat de 44-14 cor. în favorul bibliotecii școlare. Primescă binevoitorii contribuenți și pe această cale mulțămite noastră. Totodată ne simțim plăcut îndatorați a mulțami și dōmnei Măriora Măcelariu pentru binevoitorul concurs.

Gurariului, în 3 Martie 1905 st. n.
Corpul învățătoresc.

Biserica noastră din Șoimușul-român a avut multe lipse în ceea-ce privește aranjamentul intern, ear' avere din care să se fi putut îndeplini aceste lipse n'a avut de loc. Nu a avut biserica noastră avere în număr, a avut și are însă în credincioșii săi buni, dintră cari au binevoit a îndeplini cele mai simțite lipse ale bisericii următorii:

1. Din asesor consistorial Mateiu Voilean, ca fiu al acestei comune a dăruit bisericii „Octoichul cel Mare”, legat foarte frumos, în valoare de 32 cor., donădului în memoria protopătritorilor săi cari au servit ca căntăreți la această sfântă biserică peste un vas de aur de la 1761—1885. — În veci pomenirea lor!

2. George Pop, inv., a procurat pentru biserică un poțir de argint aurit, în valoare de 124 corone.

3. Tot tinarul George Pop a dăruit un rând de vestimente preoțesti și o cruce pe preșoi în valoare de 82 corone.

4. Ioan Libeg a dăruit un rând de vestimente preoțesti în valoare de 90 corone.

5. Teodor Vănoș a dăruit doi prașoi în valoare de 30 corone.

6. Ioanichie Moldovan a dăruit un stichar alb în valoare de 10 corone.

7. Tot tinerul George Pop a pus basă unui fond inatacabil, spre a se capitalisa până la o sumă de 2000 cor., cu suma de 100 cor.

8. Tot în favorul acestui fond au dăruit George Suciu și Ioan Moldovan câte 10 cor., la oaltă 20 cor.

9. Pentru procurarea unui dulap pentru vestimentele bisericesti au dăruit Ioachim Moldovan și Ioan Libeg câte 5 cor., ear' Simion Suciu 1 cor., la oaltă 11 cor.

10. Stefan Rogozan cu soția Maria n. Voilean au dăruit bisericii în memoria răposatei lor fice Ana, un pământ în estensiune de 564 stânjiri în valoare de 400 cor.

Me simt plăcut îndarorat a exprima, în numele comitetului parochial, și pe calea această tuturor donatorilor cele mai căldurose mulțămite, nu spre mărirea lor, ci spre a servi de indemn și altora cu dare de mână, ca să facă asemenea.

Șoimușul-român, la 15 Febr. 1905.
Ilie Ioanoviciu,
paroch gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacției.

„Excursiunile școlare”. Lucrarea nu e prea succésă. Nu o putem publica.

Dlul A. G. în B. Numărul cerut vi-s'a trimis. Broșuri nu mai avem.

Dlul D. I. în Dobârca. E aceeași adresă, însă pentru a fi mai sigur că scrisoarea își ajunge la destinațiune, scrie adresa în limba germană ori magiară.

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronchită acută, tusă convulsivă, lătură tusa și flegma, și face să înceteze asudorea de nopte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădată cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirare, mai ales este recomandat convalescenților după influență.

Promovăză apetitul și face să crească greutatea corpului, de-lătură tusa și flegma, și face să înceteze asudorea de nopte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capătă în farmacii cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădată cu firma următoare:

(216) 41—52

Nr. 102/1905.

[77] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh *Iosif Opreanu* din parohia Booz cu filia TERNĂVIȚA, protopresbiteratul Ilia, pe baza ven. rezoluțiuni consistoriale dto 21 Septembrie 1904 nr. 9963 Bis. prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele stolare atât din materă cât și din filie, fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, și au a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătă în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta. Ilia, la 7 Martie 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiteral gr. or. Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Ad nr. pp. 911/904.

[76] 1—3

Concurs

În sensul veneratului ordin consistorial din 3 l. c. de sub nr. 7844 bis. prin acesta se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului de paroh în comuna Vălcău-unguresc.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cota B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului în termenul sus indicat, și a se prezenta în parohie în vre-o Duminică sau sâmbătă spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. Cluj, 10 August 1905.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Pretutindeni, chiar la țară, se caută persoane onorabile și esperte, capabile de a se ocupa cu vânzarea unui articol foarte avantajos și lesne de plasat. Capital nu e necesar. Mari beneficii de realizat! Ori cine poate să se ocupe chiar și în mod accesoric. Condiții excepționale și salariu fix câteva sute de corone pe lună, în cas de activitate urmată cu succes. (78) 2—10

A se scrie sub 478 la ziar.

Șese tauri de prăsilă,

(rassă pințgau)

apți a gonî, provezuți cu certificat, de 18—22 luni, colorie închisă, bine dezvoltati, crescuți la pășune, vinde efîn **Karl Stephani** în Darocz (p. u. Darocz lângă stația căii ferate Kacza).

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburî nervoase, se ceară broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin *priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.* (3) 50—52

Prin **Librăria arhidieceșană** din Sibiu se pot procura următoarele icône:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărima 56/68 cm.: simple 21 cor. fine 27.40 cor., forțe fine 39.20. cor.
Mărima 63/79 cm.: simple 27.40 cor. fine 39.20 cor., forțe fine 48.40 cor.
Mărima 74/100 cm.: simple 39.20 cor. fine 48.40 cor., forțe fine 70 cor.
Mărima 82/120 cm.: simple 48.40 cor. fine 70 cor., forțe fine 98 cor.
Mărima 110/140 cm.: simple 67.20 cor., fine 89.60 cor., forțe fine 117.60 cor.
Efectuirea se poate face în 24 zile

Pentru domnii preoți!

De la **Librăria arhidieceșană** se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăi tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul 6.60 cor., + porto postal 80 fil.

* În prețma esamenelor!

* În prețma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1.30 cor. și porto postl.

Comandele din afară se execută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colorie vână, pe hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

Sbór'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1.50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria archid.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fețele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior sdrăven. 9. Eu mă duc codrul ră-mâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae. Caetul II: Cântec pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. În cireșar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul uniții. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sâcriul. — Cântec pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pără. 8. Cucule penă galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul popular. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei archidieceșane din Sibiu-Nagyszeben

Cărți bisericești.

ACAFISTUL prea s. Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1.70, legătură mai frumoasă cor. 2.10, în piele roșie cor. 3.20, ediție de lux cor. 4 și cor. 5.20, peluche . . . 7.70
AGHIAZMATAR, broș. . . . 4.—
APOSTOLUL, lit. latine, ediție proprie 1900, broș. cor. 7, leg. în piele neagră cor. 9.50, leg. în piele roșie cor. 11.50, ediție de lux broș. . . . 8.—
(se lăgă conform dorinței comandatorului).
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu și nou, nelegată cor. 10, legată . . 20.—
CAZANIA, cu litere latine, broș. 6, leg. 10.—
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat 16.—
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roșie 112.—
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată . . 33.—

EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molit velnic), broș. cor. 8.80, legat 12.40
HIROTONIER pentru sf. de preoți, litere cirile, leg. . . . 4.—
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur 1.—
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom, Vasile cel mare și Grigorie Teologul, broș. cor. 6, legat în pânză neagră cor. 8, fin broș. cor. 8, legat în piele 9.—
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broș. cor. 130, leg. în piele roșie cor. 172. Se vind și în tomuri singuratic 1 volum broș. cor. 11, legat 14.50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3.60, leg. cor. 5, fin legat 6.—
OCTOICH MARE, ciril, neleg. cor. 20, legat 26.—
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat 27.—
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1.60, în piele roșie cu copcii cor. 3.20, în piele neagră cor. 4, în piele chagrin cor. 5.20, legături mai fine la comandă.
OROLOGIU CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broș. 24, leg. 34.—

CIASLOV (orologion), lit. latine, broș. cor. 2, leg. în pânză 2.40, legat în piele roșie cu copcii 4.—
PARACLISUL, Acaftistul și viața sf. mare mucenic Dimitrie . . 1.50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat 16.—
PENTICOSTARIU, latin, broș. cor. 8.80, legat 12.40
PSALTIREA, cu litere latine, broș. cor. 5.50, legată . . . 9.—
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broș. 1.20, legată . 3.20
RĚNDUALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Șaguna, cu litere cirile, legată 10.—
RĚNDUALA LA SFINTIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg. 4.—
TĂLCUL EVANGELIILOR, cir. broșurat 2.—
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat . 34.—
TRIODUL, latin, broș. cor. 22, leg. 27.—
Se pot procura de la

Librăria archidieceșană.

Icône sfinte pentru Iconostase

pictate pe tinichea, mărimea 26/32 cm.

Grupa I.

Sf. George, Sf. Ilie, Cuvioșă Paraschiva, Sf. Dumitru, Sf. Erarch Nicolae.
Prețul: simple 6.50, fine 10, f. fine 13.50 cor.

Grupa II.

Botezul Domnului, SS. Apostoli Petru și Pavel, Constantin și Elena, SS. Arch. Mihail și Gavriil.
Prețul: simple 7, fine 10, forțe fine 14 cor.

Grupa III.

Tăierea împrejur, Intimpinarea Domnului, Erarhii Vasile, Grigorie și Ioan, Intrarea în Ierusalim, Invierea Domnului, Înălțarea Domnului, Duminica tuturor sfinților, Nașterea sfântului Ioan Botezătorul, Schimbarea la față, Adormirea Maicei Domnului, Nașterea Maicei Domnului, Nașterea Domnului.
Prețul: simple 9.50, fine 13.50, f. fine 19 cor.

Librăria arhidieceșană.

Biblioteca populară a Asociațiunii.

1, 2. Povestiri din viața ăil. teranilor români. (Iși II), de I. Pop-Reteganul, câte 20
3. Despre cărțile funduare și intabulari, de Dr. Valer Moldovan . . . 30
4. Sfaturi bune. Trei disertațiuni, de Em. Ungurean, Dr. Elie Cristea și N. Ivan 20
5. Casa părintească, crescătorea indivizilor și poporelor, de I. Popea, fost prof. 20
6. Despre testament. Explicarea art. de lege XVI, din a. 1876, de Dr. V. Moldovan 30
7. Posta, telegraful, telefonul. Noțiuni generale despre instituțiile postale, de Gavr. Todici 20

8, 9. Icône din istoria Grecilor vechi, (I, II), de V. Lazăr, câte 20
10. Grădina de legumi, de Ioan F. Negrușiu . . . 30
11. Cultura cucuruzului, de Ioan F. Negrușiu . . . 20
12, 13, 14, 15, 16. Ionel. Principii morale și creștinești de educațiune (I, II, III, IV, și V), de V. Gr. Borgovanu, câte . . . 20
17. „Astra”. Informațiuni asupra scopurilor și instituțiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” . 20
Librăria arhidieceșană.

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deoște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai elatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertază exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea ce poate.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francise Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de la **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; îndeosebi este căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte reprezentați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.** Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțumire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Prokseh**: pianul cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl. Piane bune **Hölzl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nouă se află în deposit instrumente dragute cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învătă.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsea** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri efine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

Sibiu (Nagyszeben), strada cisdăiei nr. 9, etagiul I.

(4) 46—